

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון רפז ♦ שנה ז ♦ אבות ד

שב"ק עקב ♦ כג אב ה'תשעט

דברי אלוקים חיים
מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

דברות קודש
מרוך רבינו עטר"ר שליט"א

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגן ותירשך ויצהריך שגר אלפיך ועשתרות צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך.

המפרשים דייקי באומרו עקב תשמעו וגו' מה הוא לשון עקב והיה די אם יאמר אם תשמעון כדרך שאמר לעיל (ויקרא כו, ג) אם בחוקתי תלכו, וגם מש"כ השכר על זה בשכר גשמי, והוא קיימ"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ואם כן איך הבטיח השכר של עוה"ז, ורש"י הק' כתב לפרש לשון עקב, שכוונת הפסוק הוא לומר "אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון" כלומר שכל ההבטחות הוא אם גם את המצוות שאדם דש בעקבותיו, ישמרו אז יש כל ההבטחות האלו (זה דרך דרש וכמ"ש האוה"ח הק' ע"ש).

ומ"מ קשה הקושיה איך הבטיח שכר בעולם הזה הגשמי, ולפי ענ"ד נראה לומר שלפי רש"י הק' שמפרש מש"כ הפסוק עקב, קאי על מצות שאדם דש בעקביו כלומר שהוא מזלזל בהם שחושב שהם מצות קלות ואין מן הצורך לדקדק בהם כל כך לעשות אותם בכל ההידורים, ולכן בא הפסוק לומר שאם תשמור גם אלו ותעשו ותקיימו כל אלו, יתן לך ה' יתברך שכר גם בעולם הזה, זה מה דקיי"ל שאין שכר מצוה בעולם הזה, זה קאי על כל המצות שאין האדם מזלזל בהם שאין הם קל בעיניו, אבל במצות שאדם מזלזל בהם ודש אותם בעקביו על זה ה' משלם שכר גם בעולם הזה בשכר גשמי זה מש"כ הפסוק כאן שכר גשמי, אבל השכר הרוחני יקבל לעתיד לבוא, שכר מושלם, וזה השכר שמקבל בעוה"ז הוא העיקר בשביל שהוא מהר גם באלו שאדם רגיל לזלזל בהם, ולפי זה גם יתורץ מה שכתב "והיה עקב תשמעון, דלכאורה מה צורך יש בתיבת והיה, דדי אם יכתוב "עקב תשמעון וגו' אבל לפי הפירוש הנ"ל ניחא במ"ש והיה וגו' שבא לומר שכוונת הפסוק בזה שבאלו המצות שאדם דש בהם ולא מקיימם כמו שצריך, ולכן כתב והיה וגו' להדגיש שמדובר באלו המצות ולכן לאדם כזה מגיע לו שכר כפול גם שכר של עולם הזה וגם השכר הרוחני שיש על כל המצות שאדם מקיים בעוה"ז, ששכרם שמור לעתיד לבוא בעולם הבא.

והנה נביא את דברי קודשו של האוה"ח הק' שכ' לפרש הפסוקים הק' האלו בדרך המוסר וחסידות דמ"ש הפסוק והיה זה מרמז על שמחה כי אין "והיה אלא לשון שמחה, והנה אדון הנביאים דהיינו משה רבינו בא כאן בנועם דבריו להעיר במוסר נאום לומר כי אין לאדם לשמוח אלא כשישמרו לעשות את כל אשר צוה ה' לעשותן ורק אז ישמח ליבו ויגל כבודו, אבל כל עוד שהוא יחוש שחסר לו אחת מכל מצוות ה' בין מצות לא תעשה ובין מצות עשה עליו אמר שלמה המלך (בקהלת) ולשמחה מה זו עושה, והוא מה שאמר כאן הפסוק והיה, פירוש שמתי תהיה לך שמחה, זה רק בעקב תשמעון, פירוש שעקב מרמז על סוף ותכלית, כדרך שמצינו שחז"ל משתמשים בלשון הזה במסכת סוטה (מט) בעקבות משיחא, כי בגמר זמן ביאתו של משיח יקרא עקבות, וכמו כן אמר הכתוב "עקב תשמעון את המשפטים ושמרתם ועשיתם", כלומר שרק אם גמר כל השמיעה והשמירה וכן העשיה שלמד וגם קיים כל התורה כולה, אז הוא זמן השמחה וכל זמן שלא הגיע לזה אין לו מקום לשמוח.

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה (ז, יב) אין 'והיה' אלא לשון שמחה.

רבינו האור החיים הקדוש מבאר, שהאדם נמצא במלחמה עם יצר הרע עד הרגע האחרון בחייו, ולכן אין לו לשמוח רק כשהגיע לסוף ותכלית חייו, וכבר אמרו על יוחנן כהן גדול ששימש בכהונה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי. וגם כשזוכה האדם לקיים מצוות, לא תהיה שמחתו שלימה בקיום חלקי של המצוות, אלא רק אם יקיים את כל התורה כולה מתחילה ועד סוף. זהו הרמז בפסוק: 'והיה' - אין 'והיה' אלא לשון שמחה, 'עקב תשמעון' - 'עקב' לשון סוף, כמו העקב שהיא ברגל בסוף גוף האדם, [וכמו שאמרו בעקבתא דמשיחא] שרק כשיגיע האדם לסוף חייו כראוי, וקיים את כל המצוות, יוכל האדם לשמוח. זה לשון קודשו: 'אדון הנביאים, בא בנועם דבריו להעיר במוסר נעים, כי אין לאדם לשמוח אלא כשישמור לעשות את כל אשר ציוה ה' לעשות, אז ישמח ויגל כבודו, אבל כל עוד שיחוש, שחסר אחת מכל מצוות ה', עליו אמר שלמה 'ולשמחה זו מה זה עושה!... וכל שלא הגיע לזה אין לו מקום לשמוח, כי אין נכון לשמוח מי שהוא עתיד לעמוד בבושה וכלימה לפני מלך גדול'.

מסופר, בימים שלמד הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א בילדותו, מפי מורו המלמד פרשת תולדות, בחן הסבא הרה"ק 'בעל התניא' את ידיעותיו, ושאל אותו פירוש הפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי". השיב ה'צמח צדק', בלשון זו אברהם אבינו קלט (דערהערט) את צווי השם אפילו בעקביו. למשמע הדברים אורו פניו של 'בעל התניא' וניכר היה בו ששואב מנכדו נחת מרובה ואמר: זוהי הכוונה גם בפסוק "והיה עקב תשמעון", צריך אדם מישראל לשמוע כל כולו אל מצוות השם, אפילו העקב צריך לשמוע ולהרגיש. קול ה' צריך לחדור ולפעפע בכל שיעור קומתו, מרום עליית המוחין עד לדרגה התחתונה ביותר בחינת עקב

עוד מפרש רבינו האור החיים הקדוש, שהתנאי להשיג ולשמוע את התורה, זה רק על ידי לימוד בשמחה. זה הפירוש 'והיה' המרמז על שמחה, 'עקב תשמעון' - רק באופן זה תשיגו לשמוע ולהבין את התורה הקדושה. מוסיף רבינו הקדוש ומחדש, שהטעם שאבל אסור לו ללמוד בימי אבלות, וכן בתשעה באב- כי אי אפשר להיות בשמחה, ובלי שמחה אסור ללמוד תורה. מצד שני, סגולת לימוד התורה וקיום המצוות להביא את האדם לידי שמחה, זה חלק מהשכר של המצווה שהאדם נהיה בשמחה, ומקיים מצוה בכך, כי מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד. ובה מסביר רבינו הקדוש את דברי המשנה במסכת אבות 'שכר מצוה - מצוה', שהשכר של המצוה היא, שהאדם בא לידי שמחה שהיא מצווה.

בשיעור ליל שישי באור החיים הק'

וכמאמר חסידי ישראל בספר חובת הלבבות (שער הפרישות פ"ד) שהפירוש אבלו בליבו וצהלתו בפניו, כי אין נכון לשמוח מי שהוא עתיד לעמוד בבושה וכלימה לפני מלך הגדול הקב"ה, זה כוונת עקב שהוא סוף שמיעת כל המשפטים ורק אז ניתן לשמוח, ועוד נתכוין הכתוב לומר שאין שמחה לאיש אלא בסוף השמיעה, וכל עוד שלא גמר אדם עבודתו לא יאמן בצדקות מעשיו על דרך שאמר הכתוב הן בקדושי לא יאמין (איוב טו) וכו'.

וכתב עוד האור החיים הק' שהפסוק בא לומר שאומרו 'והיה' לשון שמחה, שצריך אדם שילמוד התורה בשמחה ולא בעצבון, ועוד שאמר דוד בספר תהילים (יט) פקודי ה' ישרים משמחי לב, והוא מה שאמר הפסוק והיה כלומר השמחה תהיה עקב תשמעון, ופירוש עקב ששכר עסק התורה תשמחנה, והוא מה שרמז התנא במסכת אבות (פ"ד) מצוה גוררת מצוה וכו' ששכר מצוה הוא מצוה שהיא השמחה.

ועוד כתב בדרך רמז שהכתוב בא לרמז לנו שאמרו בספר הזוהר הק' (ח"ג רי"ז) דאין שמחה לפני הקב"ה כמו בשעה שישאר עוסקים התורה, והוא מה שאמר הכתוב כאן והיה שהוא לשון שמחה וקאי על הקב"ה שהוא שמח אם ישראל עוסקים בתורה והוא גם שמחה כללית, ושהוא משמח את כל העולם כולו בשמחה וששון הם, זה בא מחמת "עקב תשמעון" שמרמז שאם יעסקו בתורה יגרום שמחה להקב"ה ולכל העולם כולו.

ועוד כתב האור החיים הק' ש"עקב" רמז על מידתו של תורה שיהיה אדם הולך עקב בצד גודל בענוה ושלמות, שאז ישכיל לשמוע בלימודים, והוא אומרו 'תשמעון' לומר שבאמצעות זה שאדם משים את עצמו כעקביים, אז יתגלו לו ויבין סתרי תורה, וגם אפשר שגם ישיג ויבין החמישים שערי בינה, זה שרמז באות נו"ן (שכתב תשמעון ולא כ' תשמעו) שאם ישיג מדרגה של הענוה ישיג לשמוע דברי תורה, ואמר ושמרתם וגו' פירוש שעל ידי ההשכלה בתורה ישיג לשמוע דברי תורה, ואמר ושמרתם וגו', פירוש שעל ידי ההשכלה בתורה ישיג לשמוע ולעשות שהתורה מגינה ומצילה מן החטא שהוא השמירה וגם מביאה לידי קיום כל המצוות שהוא המעשה ע"כ.

וכעת נביא גם דברי קודשו של הנועם אלימלך שמה שכתוב בפסוק והיה עקב תשמעו, שהוא לרמז בא לאנשים כאלה, שאין להם שכל ובינה להשיג גדולת הבורא ועבודתו השלימה לעובדו באמת ובשלימות, אלא שהם מחברים עצמם אל אנשי צדק ואמת, היודעים ומכירים את גדולת הבורא ב"ה, והם עובדים באמת, אז נחשב גם להם כאילו גם הם עשו עבודתם שלימה כהצדיקים השלמים, חזה מה שכתוב: 'והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה', כנ"ל שהאנשים הפחותים בשיכלם שאם ישמעו ויחברו את עצמם אל אותן הצדיקים היודעים את המפשטים האלה, יהיה ג"כ נחשב להם כאילו גם הם שמרו ועשו כמותם, זה מש"כ ושמרתם ועשיתם אותם אף שהם רק מחברים עצמם אליהם ע"כ.

רמז והתחזקות בעקבתא דמשיחא

ונראה עוד לומר בעז"ה לפרש מש"כ והיה עקב תשמעו וגו' שעקב נרמז לעיקבתא דמשיחא וכמ"ש האוה"ח הק' הנ"ל וידוע מספרים הק' וגם בגמרא במסכת סוטה (דף מט) גודל הצרות והסתר פנים שיהיה בימים ההם, ונדע מש"כ הרב ר' חיים ויטאל זצוק"ל שרבו האר"י הק' אמר לו שהוא חשוב בשמים כאחד התנאים הק' זה מפני גודל הסתר פנים שיש בדור שלו,

וכל שכן אנו בדורינו שצדיקים אמרו שקרוב מאוד הימים שבו ישי חי שיבוא ויגאלנו, ולכן ההסתר פנים הוא גדול וידוע שהרה"ק ר' ישראל מרמ"ן זצוק"ל אמר שבעקבתא דמשיחא יהודי אמיתי יהיה לו קשה עד מאוד לקיים התורה ואף לומר מזמור תהילים יהיה לו בקושי, מה שא"כ מי שהוא מערב רב, אף כשרים ושומרי תורה ומצוות, אבל עושין את הכל בשביל עצמם בלבד, ולהם יהיה בניקל הכל הן בגשמיות והן ברוחניות.

ולכן מי שמתחזק בימים האלו של זמני עקבתא דמשיחא הוא חשוב מאוד בשמים ויש שמחה כביכול להשכינה הק' ולכן אפשר לומר שעל זה אמר כאן הפסוק "והיה" שהוא לשון שמחה אם בעקב תשמעו וגו' ורש"י פירש שמצות שאדם הוא דש בעקבו, שזה מרמז לעקבתא דמשיחא, ואם בדורות האלו "תשמעון" לעשות רצון ה'

ותורתו הרי זה חשוב מאוד בשמים, ולכן כתב "והיה" שהיא גורם לשמחה לה' יתברך כביכול.

וגם אפשר לומר עוד על דרך זה, דעקב מרמז על עקבתא דמשיחא, שהוא סוף הגלות וכמו שהעקב הוא סוף הרגל אבל גם כן הוא חשוב מכיון שכל הגוף תלוי וסמוך עליו, וכמו שכתוב את כל היקום אשר ברגליכם.

ונקדים מקודם דברי הרמב"ם שכתב במשנה תורה (הלכות תשובה פ"ז הלכה ה') כל הנביאים כולן צוו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה וכבר הבטיחה התורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין שנאמר והיה כי יבוא עליך כל הדברים וגו' ושבת עד ה' אלוקיך, ושב ה' אלוקיך את שבותך וגו' עכ"ל הק'.

ולפי זה נוכל לומר שזה מרמז בפסוק "והיה" שהוא לשון שמחה וכנ"ל, "עקב" שזה מרמז על הסוף הגלות הנקרא עקבתא דמשיחא, תשמעון את המשפטים האלה וגו', כלומר שתחזרו בתשובה וכנ"ל שהתורה הבטיחה כן, ובכך יתקיים כל מה שכתוב להלן "ושמר ה' אלוקיך לך את הברית וגו' ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמותיך וגו' ובכן מתורץ מש"כ "והיה" שהוא לשון שמחה דמכיון שיחזרו בתשובה ויקיימו המצוות שזה הוא נקרא שמחה בשלימות שמבלי זה אין שמחה אמיתית וכמ"ש האוה"ח הק' הנ"ל, ובכן גם כן יתורץ מה שהוקשו הלא אין שכר מצוה בעולם הזה, אבל על המצוות שנעשו בעקבות משיחא יש שכר גם בעולם הזה.

וכמו שכתוב 'לפום צערא אגרא' כלומר שיש אגרא (שכר) גם בעולם הזה מכיון שבא הכל בקושי ובצער וגם לפי מש"כ הרמב"ם שהכל תלוי בתשובה ואם יגיע הזמן של הגאולה יהיה התשובה לכלל ישראל כולו שכך הבטיחה התורה וכנ"ל, ולכן הם נגאלים מיד, ולכן יש כבר שכר שזה נקרא כעין עולם הבא אף שהם רק ימות המשיח מעולם הבא נקרא אחרי תחיית המתים וכמ"ש הרמב"ם, מכל מקום יש כבר שכר על זה גם בעולם הזה.

וגם יש לומר שכיון שאין והיה אלא לשון שמחה ולכן גם על השמחה של אדם בשמחה של עשיית המצוה על זה כן מקבלים שכר גם בעולם הזה וגם לעולם הבא.

הכנה בחודש אלול לימים הנוראים

והנה נוהגים אנו ללמוד תיקוני זוהר מחודש אלול ועד יום כיפורים, אבל יש רבים שמקדימין כבר מט"ו באב ללמוד בכל יום ויום עד יום כיפור חוק ולא יעבור בתיקוני זוה"ק שהוא התיקונים על הנפש וכשמו כן הוא שהוא הכנה גדולה ליום הדין והימים הקדושים, ובאלו הימים צריך כל אחד לייחד עצמו ללמוד בשל"ה הק' ובראשית חכמה וביתר ספרי מוסר וללמוד כל אות במתון ובכוונה.

יומא דהילולא דהרה"ק מבעלזא זי"ע

והנה אנו עומדים לקראת יומא דהילולא רבא של רשכבה"ג הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, שרבינו הק' זי"ע (ב' החוקי חיים), הסתופף בצילו הק' כתלמיד מובהק לפני רבו, והפליא רבות במעלות קודשו והנהגותיו הק', וכמעט בכל שבת הזכיר מדברי תורתו והנהגתו הק'.

ומרגלא דפימא דברי קודשו של הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע דאמרו ר"ל עתידה ארץ ישראל שתתפשט על כל הארצות. והנה זה יהיה בגאולה העתידה במהרה, ולזאת הראהו ה' עד היום האחרון, שאז תתפשט ארץ ישראל בעולם. זה כוונת הפסוק בפרשתינו "ופחדכם ומוראכם יתן ה' אלוקיכם על פני כל הארץ", שפירש רש"י פחד על הקרובים, הם האויבים של ארץ ישראל, ומוראכם על הרחוקים, דהיינו האויבים של שאר הארצות וכו' זאת יהיה בשעת הגאולה העתידה על פני כל הארץ, אשר תדרכו בה בזמן שתתפשט ארץ ישראל על כל העולם עד כאן תוכן דבריו הק'.

לכן עלינו ללמוד מזה מידת התקשרות של תלמיד לפני רבו, ולפחות בימים אלו כשמתקרבים אנו ליומא דהילולא דיליה עלינו להתחזק במשנתו ותורתו והנהגותיו הק' ולאורם של רבותינו ניסע ונלך.

ויה"ר שזכותם הגדולה ימליץ טוב בעדינו ובעד כל בית ישראל ונזכה לגאולה השלימה בפרטיות ובכלליות מתוך רחמים וחסדים מגולים אכ"ר.

עובדות חיים

והיה אם שכח תשכח את ה' אלקיך (ח, יט)

מסופר, על הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זצ"ל, פעם יצא לדרכו ושכח בבית את המקטרת שלו, והיה לו מזה שמחה גדולה. את שמחתו הסביר כך: "בעת שעלי להופיע בפני בית דין של מעלה, ישאלו ממני איך שכחת לקיים מצוה זו או מצוה זו מן התורה? עד עכשיו, לא היה לי שום מענה בפי הצטדק ולומר שהשכחה גוברת עלי. אבל עכשיו ששכחתי את המקטרת בבית, יהיה לי פתחון פה לעתיד לבוא. סיים הרה"ק מליסקא: ובזה יש לפרש הפסוק "והיה אם שכח" - 'והיה' לשון שמחה, צריך שתהיה בשמחה אם אתה שוכח החפץ שלך, כי אז יש תירוץ בפוך, באם ח"ו "תשכח את ה' אלקיך".

(עולמו של אבא עמ' קמ).

והסיר ה' ממך כל חולי (ז'-ט"ו).

הרב הקדוש ר' פישל מסטריקוב זצ"ל היה נוהג לקחת בכל לילה קודם השינה מעט י"ש, היה מברך עליו, טועם קצת, ואומר: לחיים, רבונו של עולם, מקור וחיי החיים! לילה טוב לך, רבש"ע!. ופעם אחת פירש כוונתו, שהוא מכין שתהיה לכל חולי ישראל המוטלים על ערש-דוי רפואה שלימה במהרה, כי על הרוב, לפי דרך הטבע, בלילה המחלה מתגברת יותר ויותר, וצר להם לחולים. ומכיון שכתוב "בכל צרתם לו צר", כביכול, לכן כשיהיה לילה טוב לחולי ישראל, אז בוודאי יהיה מזה תענוג ונחת-רוח להש"ת.

וכסף וזהב ירבה לך (ח, יג)

יהודי אחד התפאר בפני ה"חפץ חיים" שהקב"ה זיכהו בעושר רב וכי אין לו כל מחסור. אמר לו החפץ חיים: ראוי לך לקבוע בכל יום שעות אחדות לתלמוד תורה. ענה לו העשירי: אין לי פנאי. אם כן אמר לו ה"חפץ חיים", הרי אתה אביון שבאביונים, אם זמן אין לך, מה יש לך? ואין לך עני יותר מעני בזמן...

ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי (ח'-י"ז).

הצדיק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל, ראה פעם שאיש אחד הולך בשוק במרוצה ובחפזון רב. שאלו הצדיק: על מה אתה רץ כל כך? השיבו האיש: אני רודף אחר מזונותי ופרנסתי. אמר לו הצדיק: וכי מנין לך שפרנסתך הולכת לפניך, שאתה רץ אחריה להשיבה? אולי היא נמצאת מאחוריך, ונמצא שאתה בורח ממנה.

ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההוא (ט'-כ').

ואתפלל גם בעד אהרן - והועילה תפילתי לכפר מחצה (רש"י).

פעם נתוועדו יחד הצדיקים הרה"ק רבי צבי מזידיטשוב הרה"ק רבי אברהם חיים מזלוטשוב, בעל ה'אורח לחיים'. שאל ר' צבי את ר' אברהם חיים למה הוא נוהג ליתן סגולות לפונים אליו. השיב לו רבי אברהם חיים מזלוטשוב: הרי התפילות עושה מחצה, ולכן על המחצה השניה אני נותן סגולות. אמר לו הרה"ק מזידיטשוב: אנחנו מתפללים יותר מהמבוקש, עד שאנו נענים על כל המבוקש ואין אנו צריכים לשום סגולה.

פניני חיים

והיה אם שכח תשכח את ה' אלקיך (ח, יט)

והיה' לשון שמחה, 'אם' לשון ספק, היינו אם השמחה שלך מגומגמת, ואין אתה שמח בכל מה שעובר עליך, אזי סופך שתגיע ל'שכח תשכח' לשכחת ה'.

(אור חדש)

ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם... למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ (יא, יט)

יש להבין מהו הלשון "כימי השמים על הארץ". ואפשר לומר על פי מה שמובא בקדמונים, דאף שאין מעשה וחשבון בשאול, ואדם זוכה בעולם הבא רק לפי המצוות והמעשים טובים שעשה בעולם הזה, בכל זאת אב המשפיע לבנו תורה ויראת שמים וכן הרב לתלמידו, מתעלה האב והרב בעולם העליון בכל פעם יותר ויותר על ידי לימוד התורה והמעשים טובים שבניו ותלמידיו עושים בעולם הזה. זהו הפירוש: "כימי השמים על הארץ", שהאב או הרב שהשרישו תורה ויראת שמים בבניהם ותלמידיהם, מתעלים הם גם בשמים ממדרגה למדרגה על ידי מעשי הבנים והתלמידים.

(הרה"ק מהרי"ד מבעלזא צצוק"ל)

ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם. (ח, ט)

הנה נאמר (ויקרא כו, ה) ואכלתם לחמכם לשובע, ואמרו חז"ל אוכל קמע ומתברך במעיו, שבאכילת לחם לבד ישבע, ולא יצטרך עוד לתאוות עוה"ז זה הפירוש ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, שאכילת הלחם לבד לא יהיה מחמת עניות ודחקות אלא משום שיתברך במעיו וישבע מזה עצמו.

(חוקי חיים)

צבונות עיתיתך

שבע נחמתות

השבת הזו הוא השבת השניה משבע דנחמתא שקורים הנחמות אחרי תשעה באב עד כלות השנה כדי לנחם את העם מן החורבן הנורא שהיו בימים ההם בזמן הזה.

הטעם של הסדר ה' דנחמתא שקורים בהפטורות, כי תיקנו בהתחלה בהפטורת "נחמו נחמו עמי" כלומר שהקב"ה אומר לנביאים שינחמו את ישראל ובשבת השניה קורין "ותאמר ציון עזבני ה' כלומר שכנסת ישראל אינו מתפייסת בנחמת הנביאים כי חפצים הם לנחמת ה' בעצמו ולכן אומרים "עזבני ה' כאילו ה' עזב הנביאים כי חפצים הם לנחמת ה' בעצמו ולכן אומרים עזבני ה' כאילו ה' עזב הנביאים כי חפצים הם לנחמת ה' בעצמו ולכן אומרים "עזבני ה' כאילו ה' עזב אותנו, ולכן בשבת השלישית אומרים עניה סוערה לא נחמה" כלומר שהנביאים הק' אומרים לפני הקב"ה שכנסת ישראל אינה מתפייסת מהתנחומים שלנו ובשבת הרביעית אומרים בהפטרה "אנכי אנכי הוא מנחמכם" שהשם חזר ואומר שאני בעצמי מנחם את ישראל, ולפיכך בשבת החמישית קורין "רני עקרה" כלומר שה' בעצמו אומר "רני עקרה, ובשבת השישית קורין "קומי אורי כי בא אורך" ובשבת השביעית משיבה כנסת ישראל בהפטורה שקורין "שוש אשיש בה" כלומר שעתה יש לי לשוש ולשמוח ותגל נפשי באלוקי, שאתה לבדך מנחם אותנו כביכול.

הלבוש סימן תכ"ח

כנסת ישראל לא תרצה לקבל תנחומין מאת הנביאים באומרם שאין זה נחמה בטוחה לעולם משום שהוא בא ע"י שליח, אבל אם הקב"ה מנחם זה נחמה בטוחה, ולכן אומר ה' אנכי אנכי הוא מנחמכם.

ספר בני יששכר

ואם נסתכל ונראה בשבעה דנחמתא שקורין בהפטורה אחרי תשעה באב בשבע השבתות, את ריבוי הנחמות והטובות הנפלאות המנחמים לישראל עם קודשו, הלא נפשינו כמעט יוצאות ממתיקות הדיבורים וגודל הנחמות והבטחות של הקב"ה לישראל.

אגרות שומרי אמונים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך

ונתתי עשב... ואכלת ושבעת" (יא, טו)

יהודי בא לפני רבו, שבור ורצוף. רודף הוא אחר הפרנסה, וזו בורחת ממנו בכל אשר עסק, נכשל. שערי ההצלחה ננעלו בפניו. הביט בו הרב: "אתה בכל זאת חי, לא גוועת ברעב" ... אכן, לבסוף שולח הוא יד במלאכה מזדמנת, מרוויח מן היד לפה, אבל זה לא זה. מה יעשה? ! אמר לו רבו: "עצתי לך, ביום חמישי מתקיים היריד בעיר הסמוכה. לך לשם, ותסתכל סביבך!" לבו נותר משמחה. מי יודע מה חזה הרב, איזה עסק יזדמן לפניו. בלב מתרונו הלך אל היריד.

המוני סוחרים הגיעו עם עגלות מלאות. התמקמו ברחבה והפכו לדוכנים גדושי סחורה, ואת הסוסים קשרו לעצים סביב. על צווארם תלו שק עם שיבולת שועל, למאכלם. המוני הקונים עברו מעגלה לעגלה, מי שישו והתמקחו, שילמו ולקחו, ואיש לא פנה אליו בדברים. נהדף ממקום למקום והפריע בכל מקום, עד שמצא מקלט בצל העצים, בין הסוסים, והמתין למישהו שיתעניין בו, שיציע דבר מה, ולשווא. היריד ננעל, הסוסים שבו ונרתמו לעגלות הריקות ועזבו את המקום, והוא נותר לבדו... בלב דווי שב אל הרב עם תקוה שנכזבה וטרוניה גלויה. "בידיים ריקות שבת, רבי", הפטיר במרירות. "לא ציפיתי שתעשה שם עסקים", אמר הרב. "אבל לבטח החכמת. ספר נא מה ראית".

וכי מה ראה, הלא הדפוהו ממקום למקום עד שמצא מקלט בין הסוסים... "נו", אמר הרב, "מלפנו מבהמות ארץ" (איוב לה, יא). ניתן ללמדו גם מסוסים... צחק האיש צחוק מריר: "אכן, הסוסים כבני אדם, יש חכמים ויש טיפשים... קשרו אותם ברסנם לעצים. היו שהתאוו לעשב שרלגליהם, אך החבל הקצר לא אפשר להם. משכו והתייסרו ונפצעו עד שנכנעו, והשקיעו עצמם בשק שיבולת השועל. והיו חכמים, שמיד אכלו מן השק וחסכו את ההתאמצות והאכזבה" ... "ועוד תאמר שחזרת בידיים ריקות? הלא זה מה שרציתי שתראה", קרא הרב. "הבורא יתברך נותן לחם לכל בשר, תולה לכל אחד מאיתנו את שק שיבולת השועל, ורבים כל כך מתאמצים ומושכים ומנסים ומתאכזבים – ולבסוף, כולם משקיעים ראשם בשקיהם שלהם – האם לא חבל" ... והמסר ברור....

לימוד ברבים או ביחיד?

בפרשתנו פרשת עקב (דברים י"א, י"ט) כתוב: ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכרך ובקומך. וקשה לי מדוע פתח בלשון רבים: "ולמדתם", "בניכם", וסיים בלשון יחיד: "בשבתך בביתך ובלכתך", ?

בספר "לקוטי בתר לקוטי" הביא בשם ספר "שפתי כהן" שכתב להסביר שאם מלמד את בניו או תלמידיו לדבר בם, אזי על ידי "הבנים או התלמידים", זוכה "הוא" עצמו לדבר בם בשבתך בביתך, בשבתך בדרך, בעולם הזה, ובלכתך בדרך, והלך לפניך צדקך, ובשכרך, שפותיך דובבות בקבר, כל זמן שהבן או התלמיד לומד, וכן ובקומך, בזמן התחיה, ולכן נאמר בלשון "יחיד", יען מוסב על "המלמד", ולכן גם נאמר "לדבר בם", ולא נאמר "ודברת בם", שעל ידי הבנים או התלמידים יהיה נחשב לך כאילו דיברת אתה. עכ"ל.

בספר "לבוש יוסף" ביאר, שהתורה רצתה ללמדנו שהדוגמה האישית, היא החינוך הגדול ביותר, ועל כן רמזה התורה, אם רוצים אתם לקיים את "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם", ראשית כל "בשבתך בביתך", דהיינו, אתה האבא תשב ותלמד, ותהיה לדמות חינוכית בביתך, וכל דבריך בנחת יהיו נשמעים, וכן הביא בשם האדמו"ר מויזניץ זצ"ל שהחינוך המועיל ביותר הוא התנהגות האב. ע"כ.

בספר הנפלא "גם ברוך יהיה", לידידי הגאון רבי ברוך דדון שליט"א, אחרי שציין למקורות הנ"ל, כתב לי עוד לתרץ, ח"ל: הנלע"ד לברא "ולמדתם אותם את בניכם", בניכם אלו תלמידים, וכמו שאמר בגמרא בקידושין (ל), ואם כן זהו המלמד שמלמד את כל תלמידיו יחד, ועל כן פתח בלשון "רבים", אך אם רואה ש"אחד" התלמידים קשה עליו לימודו, יביאו אל ביתו, וישן אצלו, וילמדנו, וזהו "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכרך ובקומך". בלשון "יחיד".

עוד תירץ שם, "ולמדתם אותם את בניכם", בלשון "רבים", זהו ציווי על האב והאמא יחד ללמד לבניהם את התורה, אך לפעמים האבא אינו בבית, או האמא אינה בבית, ולכן כאן מצווה האב לבדו, או האם לבדה, בלשון "יחיד": "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכרך ובקומך".

עוד תירץ שם, שפתח בלשון "רבים", "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם", מופנה אל "ראשי הקהל", שאם יודעים על יתום, או נזקק, שאינו יכול ללמוד תורה, חובה עליהם לדאוג לו, ועל כן פתח בלשון "רבים", ועל דבר זה דיאג כל "אחד ואחד" מראשי הקהל "בנפרד", "בשבתך בביתך" וכו', ולא יסומן על חבריו שהוא יטפל בזה, ועל כן סיים בלשון "יחיד". (עכ"ד).

קול קראלי

עדכונים ♦ שיחות ודרשות ♦ סיפורים ♦ ניגונים
ממרן רבינו הגה"ק ז"ע ויבלט"א מרן רבינו הגה"צ שליט"א

077-2252144

שמעו ותחי נפשכם

מרכז התורה רשת הכוללים קראלי

משא פתיחת זמן אלול
מהוד כ"ק מרן רבינו שליט"א
תתקיים איה"ה
ביום א' שופטים ר"ח אלול הבעל"ט
בהיכל התורה דקהילתינו הק'
רח' ראב"ד 18 בני ברק

רוצים ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'
תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של
מרכז "אמונת חיים" קראלי
כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 08-8659931
באימייל: 3118494@gmail.com

לעילוי נשמת
הרה"ח חיים אלעזר ז"ל
בן ר' לוי גוטמן ז"ל
נלב"ע כ"ד מנחם אב תשל"ג
ת.נ.צ.ב.ה

לזכר עולם יהיה צדיק
אדמו"ר מאמשינוב
רבי **שמעון שלום** ז"ל
בן אדמו"ר הרה"צ מנחם ז"ל
נלב"ע י"ט מנחם אב תשי"ד
ת.נ.צ.ב.ה

לזכר עולם יהיה צדיק
הרה"ק אהרן זי"ע
בהרה"ק ישכר דוב זי"ע
מבעלזא
נלב"ע כ"א מנחם אב תשי"ז